

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

Nr 33.

Stockholm 27 Augusti 1908

1:a årg.

Prenumerationspris: 1/1 år... kr. 4: 50 1/2 år... kr. 2: 50 3/4 »... » 3: 50 1/4 »... » 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN. KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1—2. Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10:—. Rabatt: 5 ggr 5 0/10, 10 ggr 10 0/10, 20 ggr 20 0/10, 50 ggr 25 0/10. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	--	---	--

Anna Wallenberg

född von Sydow.

Den kvinna, hvars bild i dag framträder för Dagnys läsare, torde för många af dem vara väl bekant, dock kanske ej för flertalet af de yngre, de som ej varit i tillfälle att följa de mäktiga fosterländska kulturella idéströmningarna, som på 1880 och 90-talen bröto sig fram och i Artur Hazelius och Sophie Leijonhufvud-Adlersparre hade sina förnämsta banbrytare. Vid deras sida stod ofta Anna Wallenberg stödjande och uppmuntrande, och betydande äro de insatser hon gjort, ej minst genom personligt arbete för Nordiska museets, Skansens och Handarbetets vänners utveckling.

Med anledning af hennes 70-årsdag, som inträffade den 26 augusti, vilja vi lämna några enkla konturer af denna märkliga kvinnas lif. Anna von Sydow föddes i Stockholm 1838. Föräldrarna voro varfschefen vid flottan amiral

J. G. von Sydow och dennes maka i andra giftet, Eleonore Wiggman. Amiral von Sydow var en af flottans skickligaste officerare, enkel och flärdfri, varmt intresserad af allmänna frågor. Modern var en fint bildad kvinna med konstnärliga anlag och intressen.

I ett lyckligt hem växte Anna von Sydow upp tillika med fyra bröder. Hon besökte aldrig under uppväxtåren någon skola, modern var hennes lärarinna och ledde äfven hennes undervisning i teckning, för hvilket dottern hade utpräglad fallenhet.

Vid tolf års ålder förlorade Anna von Sydow sin far; under de närmast därpå följande åren fortgick hennes bokliga studier under moderns ledning, samtidigt med att hon fick taga lektioner i åtskilliga ämnen. Efter någon tids vistande i pension i England, beslöt hon vid hemkomsten att vidare utveckla sina konstnärliga anlag. Med syfte att utbilda sig till målarinna, åtnjöt hon först undervisning af professor Qvarnström, sedermera af F. Y. Fagerlin och slutligen af professor Boklund. Samtidigt var hon en af de kunskapssökande unga kvinnor, som med stort intresse begagnade tillfället att som elev deltaga i den 1858 af P. A. Siljeström och Martin Schück m. fl. anordnade »Lärokursen för fruntimmer» (kursen ombildades 1861 till statens högre lärarinneseminarium). Den lefnadsbana, konstnärinnans, som

den unga Anna von Sydow utstakat för sig, och å hvilken hennes lärare förutsagt henne framgång, skulle emellertid ej blifva hennes.

1861 ingick hon äktenskap med den framstående bankmannen och politikern A. O. Wallenberg, hvilket gaf hennes lif en annan riktniing. Vid inträdet i det nya hemmet gick hon till mötes stora uppgifter, först som uppfostrarinna för mannens fyra barn från ett föregående äktenskap och sedan själf som egen mor till fjorton barn. Dessutom var hon sin mans förtrogna, delade alla hans intressen, och de voro af mångahanda slag, lifligt intresserad affärs-, kommunal- och riksdagsman som han var. Ej utan skäl har man orsak att tillskrifva hans hustrus inflytande de motioner han som riksdagsman väckte 1884 angående gift kvinnas eganderätt och ogift kvinnas myndighet vid tjuguetå års ålder.

I makarne Wallenbergs hem utöfvades en storartad gästfrihet. Som man ser, voro de kraf som ställdes på O. A. Wallenbergs maka ej ringa, och det behöfdes en mer än vanligt begåfvad, hängifven och spänstig kvinna att fylla dem, och en sådan hade han i sin hustru.

Deras lyckliga 25-åriga äktenskap upplöstes med A. O. Wallenbergs död 1886. Sedan Anna Wallenberg öfvervunnit den första djupa smärtan efter den älskade makens bortgång, fann hon styrka och lycka i den pliktuppfyllelse och fasta förtröstan på en högre makts ledning, som alltid varit de bärande krafterna i hennes lif. — Samtidigt med utöfvandet af de närmaste plikterna inom eget hem, ägnade Anna Wallenberg nu tid och arbete åt befrämjande af allmännyttiga företag och utöfvande af en storartad enskild välgörenhet. Många äro de förtroendeposter, som under årens lopp af henne innehafts inom hufvudstadens

filantropiska och kulturella samfund, dels som styrelseledamot, dels som ordförande. Hon har varit medlem af styrelsen för asylen för »Pauvres honteux», af Föreningen för Välgörenhetens ordnande, hon var den enda kvinnliga ledamoten i Gripsholmsföreningens nämnd och i kungliga kommittén för Sveriges deltagande i utställningen i Paris år 1900, vidare ordförande i styrelsen för »Handarbetets vänner», i »Lotten Wennbergs» och »Benedickska fonderna». Som ordförande fungerar hon fortfarande i »Kvinnoförbundet för Sveriges sjöförsvår» och »Fredrika-Bremer-Förbundets stipendieinstitution».

Den hyllning, som den sistnämnda institutionens funktionärer ägna Anna Wallenberg i den adress, som Fredrika-Bremer-Förbundets ordförande fru Agda Montelius till henne öfverlämnade på 70-årsdagen, är betydande för värdesättningen af Anna Wallenbergs insatser i det gemensamma föreningsarbetet. Adressen, som af fröken Sofia Gisberg är konstnärligt utförd på pergament, har följande lydelse: »Med känslor af vördnad och tillgifvenhet frambäres till Eder på 70-årsdagen den 26 augusti 1908 från förvaltningsstyrelse och stipendienämnd de hjärtligaste lyckönskningar. Må lifvets ljusa och goda makter göra Eder lefnadsafton fridsäll, och må det förunnas oss att ännu länge få se Eder som hittills med obrutna krafter verka inom den institution, där vi alla under mångårigt samarbete högt lärt skatta Eder vinnande personlighet, Eder framsynthet, Edert oväld och Eder stora karaktär».

Som slutord till den ofullständiga teckning vi här lämnat af Anna Wallenbergs sympatiska personlighet skulle vi vilja uttala den önskan, att den nya tiden må fostra åt Sverige många kvinnor, klarsynta, pligtrogna och handlingskraftiga som hon.

”Jag har alla rättigheter jag behöfver”.

I en bok med titeln »Sundt förnuft om kvinnor» af en amerikansk författare, Thomas Wentworth Higginson, förekommer ett kapitel med öfverskriften: »Jag har alla rättigheter jag behöfver». Och då det är lika glädjande som öfverraskande att träffa på förnöjsamma människor här i världen, är man naturligtvis nyfiken att få veta anledningen till detta lyckliga sinnestillstånd.

Författaren tar läsaren obarmhärtigt ur illusionen redan i kapitlets första rader genom att berätta, hvad den lärde doktor Johnson svarade en dam, som frågade, hur han kunnat göra sig skyldig till ett fel, som hon påpekade i hans engelska lexikon: »Okunnighet, min bästa fru, ren okunnighet».

Samma svar anser Higginson vara det enda riktiga till en kvinna, som påstår, att hon har alla rättigheter hon behöfver, och han motiverar sin åsikt på följande sätt:

»Hvarje kvinna är eller kan bli eller kunde ha varit en mor. Och när hon får veta, att ännu den dag i dag har i många delar af Förenta Staterna en gift mor icke laglig rätt till sina barn, så borde hennes tunga klibba fast vid gommen hållre än en gång till uttala sådana obetänksamma ord».

I några af de amerikanska staterna förlorar en kvinna all rätt till sina barn, om hon ingår nytt äktenskap. Barnens förmyndare väljer bostad åt dem hvar han behagar, och det beror helt och hållet af hans godtycke att låta modern få veta, hvar de finnas.

Att denna omänskliga lag längesedan blifvit upphäfd i de stater, som gifvit kvinnorna politiska rättigheter, säger sig själf.

Författaren skildrar ett upprörande rättsfall från Boston, hvilket ledde till lagens upphäfvande i Massachusetts, tack vare kvinnornas energiska arbete för

reformen. Två små flickor, hvilkas far var död, sökte mot förmyndarens vilja tillflykt hos sin mor. Förmyndaren stämde modern inför domstol, då hon icke frivilligt ville lämna ifrån sig barnen, och landets förnämsta juridiska myndighet dömde modern att öfverlämna sina barn till den främmande mannen, som ensam tillerkändes bestämmanderätt öfver dem. — »De små voro förtviflade», som referatet i Boston Herald sade, »och måste med våld slitas ur moderns armar. Äfven modern syntes vara djupt skakad».

Det fanns väl något särskildt skäl, invänder någon, det var kanske en dålig mor det var fråga om? Nej, alldeles icke, det var en mycket ansedd dam af oförvitlig karaktär. Enda anmärkningen mot henne var, att hon gift om sig.

Men styffadern kunde ha behandlat barnen illa? Det är naturligtvis detta lagen velat förekomma.

Förmyndaren kunde också behandla barnen illa, och i så fall fanns ingen mor tillhands för att uppträda till barnens försvar.

Om det varit modern, som dödt, kunde fadern ha gift om sig tio gånger och satt den ena styfmodern efter den andra att härska öfver barnen, utan att någon myndighet haft den ringaste befogenhet att ingripa.

Blotta möjligheten att sådant kan hända, anmärker författaren, visar på en stor fundamental orätt-

visa i kvinnans rättsliga ställning. Och den omständighet, att de flesta kvinnor inte veta om den, endast ökar orättvisan, som doktor Channing yttrade om förnösamheten hos Sydamerikas förslöade slafvar.

Det finns endast ett effektivt medel mot dylika missförhållanden och det är att ge kvinnan politisk makt att skydda sig och sina barn. »Det har ännu aldrig», — sålunda slutar kapitlet *Jag har alla rättigheter jag behöfver* — i hela världen funnits en ras eller en klass nog ädel eller ett kön nog högsinnadt att opartiskt kunna utöfva politisk makt öfver en annan ras, en annan klass eller ett annat kön. Det är för själf försvar, som kvinnorna behöfva rösträtt. Och med hänvisning till ett enda sådant fall, som jag här anför, så anklagar jag den kvinna, som säger att hon har alla rättigheter hon behöfver, för bristande moderlighetskänsla eller också för okunnighet, ren okunnighet.»

Samma anklagelse kan med fog gälla kvinnor i alla länder med en föråldrad och efterblifven lagstiftning, som i sina konsekvenser visar sig ödesdiger för kvinnors och barns rättsliga ställning. Bristande intresse hos kvinnorna själfva för att åstadkomma ändring i densamma kan naturligtvis endast skrivas på okunnighetens räkning.

FRIGGA CARLBERG.

Studentskorna och de preussiska universiteten.

Efter en lång strid, och 17 år efter sedan den badensiska regeringen för första gången i Tyskland tillät kvinnor att inmatriculeras i den matematisk-naturvetenskapliga fakulteten i Heidelberg, har frågan om de tyska studentskornas tillträde till de preussiska universiteten lösts så, att de bestämmelser, som gälla studier vid universiteten, utsträckts till att omfatta infödda kvinnor, hvaremot kvinnliga främlingar under alla omständigheter måste äga kultusministerns tillstånd för att blifva inmatriculerade. Därmed hafva således de tyska kvinnliga studenterna fått rätt till akademiskt medborgarskap. Visserligen hafva de redan förut haft tillträde till universiteten, men endast i egenskap af »Hospitanten» eller »Gastzuhörer» utan rätt att aflägga examen. För hvarje särskild föreläsningsserie var det nödvändigt att personligen hos professorn eller docenten anhålla om muntligt eller eventuellt skriftligt medgifvande att bevista densamma. En del äldre universitetslärare plägade, till undvikande af dylik an-

hållan, vid meddelandena i föreläsningssjournalen bifoga en stjärna, hvilken betydde, att kvinnor icke hade tillträde till deras föreläsningar. Att under sådana förhållanden studierna för de kvinnliga studenterna ställde sig allt annat än gynnsamma är ju naturligt.

Att man ifrån universitetshåll ställt sig så fientlig mot kvinnornas studier, torde nog till stor del bero på den dåliga flickskolebildning, som hittills lämnats i Tyskland. I sammanhang med tillåtelsen till inmatriculation vid universiteten hafva emellertid nu träffats omfattande bestämmelser rörande de högre läroverken för flickor. Förbättringar i detta afseende hafva dock redan tidigare förtagits. År 1893 öppnade föreningen *Frauenbildungsreform* i Karlsruhe det första flickgymnasiet, och samma år påbörjades gymnasiakurser för kvinnor i Berlin. Ett flertal tyska städer hafva sedan följt exemplet. Öppnandet af universiteten för kvinnorna kan man anse delvis vara enföljad af dessa gymnasiers verksamhet.

Kvinnor! Följ valarbetet i Eder trakt och försumma icke något tillfälle att få till stånd ett uttalande i kvinnornas rösträttsfråga.

Allmän rösträtt åt Norges kvinnor.

Statsråd har beslutits en k. proposition om allmän rösträtt för kvinnor. Den partiella lösning, som åstadkommits af den kvinnliga rösträttsfrågan i Norge, tyckes således glädjande nog endast skola blifva ett kortare öfvergångsstadium. Bland kvinnorna själfva synes det emellertid, som om många icke känt något starkare behof af att nu föra striden vidare, utan att en viss trötthet inträdt och med den en böjelse att tills vidare slå sig till ro på den vunna segern. Bland de resolutioner, som antogs på Lillehammermötet, fanns intet uttalande i rösträttsfrågan. I sista häftet af Ny-

lænde uppträder fröken Agnes Lie i anledning här af med ett ganska häftigt påpekande af att medlemmarna i Landskvindestemmeretsforeningen icke må glömma § 1 i föreningens stadgar — rösträtt för kvinnor på samma villkor som för män. Det vore icke nog med att rösträttsfrågans afgörande nu hvilar i stortingets händer, kvinnorna själfva borde gjort ett kraftigt uttalande i frågan, liksom att de, genom att vid valen stödja de kandidater, som äro för saken, måste verka för genomförandet af föreningens program.

Kvinnor! Sök genom att sprida upprop och broschyrer under den tid, som återstår innan valen, att påverka både män och kvinnor till förmån för kvinnans rösträtt. På utgången af valen kommer en längre eller kortare rösträttsstrid för kvinnorna att bero.

Kvinnliga polisassistenter i Norge.

Sedan många år tillbaka har *Norsk Kvindesagsforening* ihärdigt arbetat på, att kvinnor måtte skola anställas i polisens tjänst. Nu senast har på ett större möte i Tromsø samtliga sedlighets- och ungdomsföreningar efter ett föredrag af fröken Dorothea Schjoldager antagit följande resolution:

»De vid sedlighetsföreningarnas landsmöte i Tromsø juli 1908 representerade föreningar uttala sin fulla tillslutning till det i Norsk kvindesagsforening tidigare framförda krafvet på anställandet af kvinnliga polisassistenter samt hemställa till myndigheterna, särskildt i landets större städer, att kvinnor måtte anställas i polisens tjänst till hjälp och värn för barn och ungdom på gator, lekplatser, järnvägsstationer, restauranger och hamnplatser.»

Efter föredraget följde en diskussion, där fröken Schjoldager uttalade önskvärdheten af att *Norske Kvindes Nationalraad* måtte insamla namnunderskrifter af kvinnor öfver hela landet och därefter insända resolutionen med ansökan till departementet. Det är att hoppas att detta uttalande, bakom hvilket kommer att stå mängden af tänkande och socialt intresserade kvinnor i Norge, må kunna leda till det önskade målet. Kvinnorna hafva i detta fall en uppgift att fylla, och här i Sverige, i Stockholm, hafva vi ett godt vittnesbörd om lämpligheten af kvinnliga poliser, i det sätt, på hvilket de visat sig sköta sina åligganden.

Husmoderskolor.

En af vårt lands största arbetsgifvare, disponent Ljungberg, som leder det stora Kopparbergs bergslags aktiebolags vidtomfattande verk, har med stort intresse omfattat husmoderskoleidéen samt upprättat trenne större husmoderskolor, den ena särskildt afsedd för landtbefolkningens döttrar. Därjämte har han i dagarna för undervisning på landsbygden inom det stora område, som tillhör Kopparbergs bergslags aktiebolag, anställt en lärarinna, fröken Gerda Ygberg, att hålla husmoders- skolköks- och trädgårdskurser — dels fasta, dels flyttande. Fröken Ygberg, som allt från början af den flyttande skolköksverksamheten i vårt land varit anställd fem år vid Bohusläns skolkök och sedan i två år ledt skolköks- och husmoderskurser för Svenska sällskapet för nykterhet och

folkuppfostran inom Dalarna, Småland, Östergötland, Gestrilands m. fl. landskap, har således en rik erfarenhet på detta område, där hon längre än någon annan varit »flyttande» lärarinna. Genom studier i Norge och Danmark har hon ock utvidgat sin erfarenhet samt är nu genom ett af disponent Ljungberg tilldeladt stipendium i Finland för att vid Högvalla och Sippola husmoders- och trädgårdsskolor sätta sig in i den lifliga verksamhet, som på detta område utfövas i vårt forna broderland. Finland är i detta afseende ett föregångsland, särskildt genom de s. k. Marthaföreningarna, hvilka utföra ett stort väckelse- och upplysningsarbete bland de små landthemmens husmödrar.

Skandinaviska boksamlingen uti S:te Geneviève-biblioteket i Paris.

(«Le Fonds Scandinave à la Bibliothèque S:te Geneviève».)

För alla bildade skandinaver torde det vara af stort intresse att uti några annex-salar till S:te Geneviève-biblioteket, 6 Place du Panthéon, finnes en imponerande samling skandinavisk litteratur, omfattande 20,000 nummer: böcker, broschyrer och kartor. Allt som kan hänföras till Skandinavien, finnes där representeradt: skandinaviska böcker eller sådana, som handla om Skandinavien, universitetens publikationer jämte dylika från lärda samfund i Sverige, Norge och Danmark, statistiska, historiska och geografiska afhandlingar, biografika, gammal och modern litteratur m. m.

Första grunden till denna samling härleder sig från en donation af ärkebiskop Le Tellier i Rheims. Denne testamenterade vid sin död 1710 hela sitt bibliotek till klostret Sainte Geneviève, däribland 1,000 band nordisk litteratur. Detta blef begynnelsen till »Le Fonds Scandinave». Ett och annat nytt band ökade väl under årens lopp samlingen, men denna var dock icke efter ett och ett halft sekel större, än att den rymdes på en enda vägg i ett mindre rum. Men år 1868 skedde en stor tillökning i samlingen. Mr Dezon de la Roquette, förutvarande fransk konsul i Helsingör och Kristiania, hade under sin diplomatiska bana samlat en hel mängd böcker, hvars innehåll berörde de nordiska ländernas historia eller litteratur, i synnerhet Danmarks och Norges, och efter hans död, till minne af den varma vänskap som förenat honom med Ferdinand Denis, dåvarande styresman vid S:te Geneviève-biblioteket, donerade hans arvingar denna samling till institutionen. Det var ungefär 1,500 verk, utom flera portföljer med manuskript, som därigenom tillfördes biblioteket. Man fogade till denna samling — som uteslutande bestod af danska, norska och isländska böcker — de franska och latinska verk, hvilka redan förut funnos i biblioteket och hvars innehåll berörde de skandinaviska ländernas historia, geografi eller språk. 1873 gjordes till undervisningsministern här om en rapport med afsikt att få känt i Frankrike och utlandet, att samlingen fanns till begagnande.

Från denna tid ökades samlingen hastigt genom skänker eller byten från danska och norska regeringarna, från bokhandlarna i Köpenhamn och Kristiania samt en del privata personer.

Det var först år 1885, som den skulle erhålla sitt största uppsving. Detta år efterträdde Ferdinand Denis af Henri Lavoix som biblioteksföreståndare. Undervisningsministeriet gaf denne i uppdrag att besöka Sverige, Norge och Danmark i afsikt att öka den skandinaviska samlingen i S:te Geneviève-biblioteket. Hans uppdrag lyckades utmärkt, ty i utbyte mot en del böcker, som ställts till hans förfogande genom internationella bytesbyrån, erhöi Mr

Lavoix från de stora biblioteken i Stockholm, Uppsala, Lund, Kristiania och Köpenhamn ungefär 200 verk eller samlingar, bland hvilka en hel del svenska böcker, hvilka förut varit ganska fåtaligt representerade inom samlingen. Sedan dess hafva bidrag regelbundet kommit från de svenska universiteten och flera offentliga institutioner. Svenska statens vid världsutställningen i Paris 1900 utställda samling skolböcker skänktes till biblioteket. Gratissändningar af böcker från svenska, norska och danska bokhandlare hafva äfven ständigt ingått, och uppgår samlingen f. n. till 20,000 n:r. Denna stora utveckling har haft två följder för bibliotekets styrelse. Först och främst blef det nödvändigt skaffa en stor och tillgänglig lokal (den var förut inklämd i ett litet rum i bottenvåningen), samt därpå att genom kataloger låta allmänheten veta hvad som här erbjöds forskaren.

Från år 1873 fanns en handskrifven katalog öfver La Roquette's donation och den hade fortsatts af J. Mougin, hvilken var hemma i de skandinaviska språken. Efter honom fortsatte Henri Lavoix samt sedermera en af hans unga bibliotekarier, Eug. Capet, hvars stora språkkunskap gjorde honom särdeles lämplig härtill. Härigenom har katalogen kunnat hållas à jour och har man vid boktitlarnas öfversättning samt böckernas klassificering haft ovärderlig hjälp af Erik Lie, den i Paris bosatte norske författaren, som förut varit anställd vid Kristianiabiblioteket och nu af undervisningsministeriet blifvit anställd vid S:te Geneviève-biblioteket samt sedan helt nyligen äfven aflönad af svenska regeringen. Tryckt katalog har nu utkommit.

Under år 1903 öfverflyttades »Le Fonds Scandinave» i fyra à fem rum i första våningen af det hus, som styrelsen disponerar bredvid S:te Geneviève-biblioteket. Där finnes äfven ett särskildt arbetsrum för besökande, och äger allmänheten tillträde alla tisdagar och fredagar kl. 12—4. Den skandinaviska kolonien har dessutom ytterligare en del förmåner, som underlätta boklån och samlingens användande — såsom erkänsla för de svenska, norska och danska regeringarnas och lärda sällskapens tillmötesgående.

Den nya lokalen invigdes högtidligen af styresmannen Ch. E. Ruelle, H. Lavoix' efterträdare, i närvaro af Sveriges, Norges och Danmarks sändebud i Paris samt de förnämsta medlemmarna af den skandinaviska kolonien i Paris jämte en del fransmän, som i Paris ägnat sig åt studiet af nordens litteratur och historia. Sedan dess har antalet besökande alltjämt ökats, och man kan se blonda och mörka damer, unga och gamla, allvarliga och intresserade, göra anteckningar eller uppmärksamt genomögna sitt lands tidningar och tidskrifter, bland hvilka icke Dagny saknas.

G. J—B—K.

Laura Fitinghoff.

Den 17 augusti, jämt på dagen en månad efter vännens, Mathilda Roos, död, afled Laura Fitinghoff på sin villa Furuliden vid Stocksund. En varm vänskap hade sedan ungdomen förenat de tvänne, på de senare åren hade de gemensamt bebott hemmet på Furuliden, och det lidande, som så kort efter hvart annat ändade bådars lif, var — underligt nog — af samma svåra art.

De litterära intressena hade alltid varit starkt förhärskande hos fru Fitinghoff och kanske ytterligare utvecklats just genom umgänget med Mathilda Roos, och så kom det sig att under tryck af yttre förhållanden Laura Fitinghoff fattade pennan och debuterade som författarinna. »En liten värld bland fjällen» var hennes första bok, som vann erkännande såsom verkligt god barn- och ungdomslitteratur. Det hvilat en friskhet och renhet öfver den lilla berättelsen, som bitvis verkar rent förtjusande, och på ett vackert sätt har författarinnan där med öm och varsam hand rört vid det svårlösta problemet att med barn afhandla vissa ömtåliga frågor, med hvilka deras fantasi redan tidigt sysslar och på hvilka de äldre ofta icke vilja gifva ett svar. Det är den goda och rena viljan till att gifva ungdomen något hjälpsamt och värdefullt, som karakteriserar såväl denna som de därefter följande ungdomsböckerna. Oftast är handlingen i dessa böcker förlagd till fru Fitinghoffs hemtrakt, Ångermanland, hvars storartade natur hon så gärna skildrar.

Bland hennes arbeten må nämnas »I rosengård», »Vårluft», »I fjälluft», »Skisser och berättelser» samt hennes sista barnbok, som kom ut i julas, »Barnen från Frostmofjället», hvilken vann en stor och berättigad framgång genom sin varmt kända skildring af de små fattiga syskonen däruppe från de öde bygderna i Norrland.

För några år sedan utkom anonymt, under signaturen Eli Heiki, romanen »Vid gränsen», hvilken berörde de sorgliga förhållanden, som sammanhänga med den hvita slafhandeln. Man märker äfven i denna bok författarinnans brinnande vilja till att uträtta något i det godas tjänst.

Ett värdesättande af Laura Fitinghoffs litterära verksamhet leder alltjämt till ett framhållande af den varma och redliga vilja hon hade att göra godt genom sina böcker. Formellt och språkligt led hennes författareskap väl af en del brister.

I många tidskrifter och tidningar var fru Fitinghoff en flitig skribent.

För den, som kommit i personlig beröring med Laura Fitinghoff, skall alltid minnet kvarstå af den ståtliga, vackra kvinnan med det hvita håret och de underbart strålande mörka ögonen med en vemodig tragik i blicken. Det hvita håret och de själfulla ögonen — de angåfvo hvad hon var — på en gång kontrasten och föreningen af en människa som åldrats och lidit och ett sinne som alltjämt var ungt och varmt och modigt.

ELLEN KLEMAN.

MEDARBETARE I DAGNY.

Bland de framstående kvinnliga pennor, som ställt sig till tidningens förfogande, märkas bl. a.: Gertrud Adelborg, Signe Bergman, Hilma Borelius, Emilia Broomé, Frigga Carlberg, Lotten Dahlgren, Ellen Hagen, Kerstin Hesselgren, Ann-Margret Holmgren, Kerstin Hård af Segerstad, Anna Höjer, Tyra Kleen, Sigrid Leijonhufvud, Gurli Linder, Anna Lindhagen, Ellen Lundberg, f. Nyblom, Agda Montelius, Anna M. Roos, Anna Rylander, Hilda Sachs, Hilma Söderberg, Elna Tenow, Lydia Wahlström, Anna Whitlock.

Tekla Carlson, f. Strömbäck.

Hur många ljusa, glada taflor från utbildningstiden trollar ej det namnet fram hos de många generationer lärarinnor, som utgått från Stockholms folkskoleseminarium!

Det är en strålande majdag, men ute i den lilla seminarieträdgården, som nu står i sitt flor, synas inga grupper af unga flickor, fastän ej några lektioner pågå, ty alla hålla på att göra sig redo till gymnastikuppvisningen. Det är en af de gladaste dagarne på året.

Vänner, släktingar och bekanta stå utmed väggarna i den festligt prydda gymnastiksalen, och det gäller att göra sig så smal som möjligt, när den stora flickskaran tågat in och öfningarna tagit sin början, ty utrymmet är ej stort och hjältinnorna för dagen ha intet ögonblick till öfvers att vara artiga.

Hvilket lif utmärker ej taflan! Åtskilliga fjärdeklassister kommendera hvar sin rote af de lägre klassernas elever; en fem, sex friska, klara flickröster korsa hvarandra, och för lekmannen är det ett under att reda och precision kan bibehållas på hvarje punkt. En bra stund dröjer det, innan man upptäcker, hvem som regerar i salen, men så får man midt i virrvarret syn på en liten svartklädd gestalt, som följer hvarenda grupp, hvarenda rörelse med sina bruna, glada, kloka ögon. Så ljuder hvisselpipan, scenen förändras, nu är det andra och tredje klassens elever, som gymnastisera och hon, som kommenderar.

»Hon har en förmåga att kommendera, som en löjtnant kan afundas henne», lär en gång en af auktoriteterna på gymnastikens område ha yttrat om henne. Och aldrig glömmar jag den måttlösa förvåning, som stod att läsa i ansiktena på ett par snobbiga Stock-

holmsgymnasister långt borta vid dörren, då de omsider upptäckte, att det var »den där lilla», som uttalade de fasta distinkta kommandoorden.

De skulle bara ha vetat, att hon var mormor!

Det ståtligaste numret är fjärde klassens egen gymnastikuppvisning, som följer sist i ordningen. Hur väl man märker, att de egentligen äro ett, detta 30-tal unga flickor och hon! I hela salen finnes ingen annan människa för dem än fru Carlson, och i deras hufvud rymmes ingen annan tanke än denna: måtte hon bli nöjd med oss! Det är bara en och annan gång under »på stället hvila», som man hinner snegla litet åt det håll, där ett par högresta herrar stå. De äro »farliga», det vet man, det är professor Törngren och major Silow från centralinstitutet. Men oftast se de så ljusa och belåtna ut, att man hämtar nytt mod.

Inte var det fruktan, som gjorde, att man så gärna ville göra henne till lags, fru Carlson. Visst hade hon respekt med sig, och inte föll det gärna någon in att opponera mot henne, men se, man höll ju så af henne — »henne kunde man helt enkelt inte låta bli att hålla af», sades det en gång i en seminaristkrets.

Hvad var det då, som gjorde, att hon tog deras hjärtan? Ja, inte var det den slätstrukna humanitet, som tycks höra till våra dagars lärareideal, hon sjöng nämligen ärligt ut, när hon var missnöjd med någon, och hon sade ogeneradt du till sina lärjungar, för att inte tala om alla roliga namn hon begåfvade dem med och den oerhört skrattretande härmning hon bestod. Men hon höll af dem, personligen, hvar enda en, och hon förstod dem och deras bekymmer — däri låg hemligheten. Hur het och ifrig hon kunde bli, när det gällde att få en krokig bokvurm att inta en riktig kroppsställning, och hur hon kunde låta skämtet och kvickheterna hagla, så sade en alltid den vackra, goda glimten i ögonvrån, att hon egentligen bara tyckte, att det var synd om en, som inte förstod hur härligt det var att äga en frisk, spänstig, rak kropp.

Men det var inte bara i det afseendet hon kunde tycka det var synd om de unga. När någon proflektion gått illa eller en tentamen misslyckats, och det röda ansiktet och de sorgsna ögonen skvallrade om utgjutna tårefloder, ljud alltid ett friskt och vänligt: »Hur är det med dig, du?», och i något hörn af salen följde därpå, efter det bekymret blifvit vederbörligen undersökt, så mycken hjärtlig uppmuntran och tröst — kemiskt ren från all sentimentalitet — så många lustiga ord och vändningar, att småningom det där tjocka i halsen försvann, och man fann det nästan

lika roligt som de andra att klättra i rep, hoppa öfver tåg eller dansa folkdanser.

I lekarna fanns det ej många af ungdomarna, som voro lika raska och rörliga som lärarinnan själf, fastän denna var mer än dubbelt så gammal som de. Hvilken slug och listig katt var hon inte, och hur svårt var det ej att få fatt henne, då hon tjänstgjorde som rått!

Som ett litet exempel på huru man höll af henne kan nämnas följande. Under en gymnastiklektion hade en af eleverna råkat få ett hårdt slag af bommen i hufvudet. Fru Carlson fruktade för att möjligen någon hjärnskada uppstått och gjorde allt i världen för att den unga ej skulle somna in. Denna anade, hur grundligt orolig hon var, och småningom blef det en tanke, som fick makt med henne: Kan jag då inte bli riktigt vaken, så slipper hon vara orolig för mig?

Som 23-åring började Tekla Strömbäck sin tjänstgöring vid Stockholms folkskoleseminarium. Hon hade då, efter att år 1867 med stor heder ha genomgått en kurs för utbildande af kvinnliga gymnastiklärare, som

hölls vid Gymnastiska centralinstitutet, tjänstgjort ett par år dels som gymnastiklärarinna vid flickskolor, dels som simlärarinna i Stockholm och landsorten. I öfver 30 år innehade hon befattningen vid Stockholms folkskoleseminarium.

Hennes enskilda lif företedde ej många växlingar. År 1876 gifte hon sig med tobakshandlaren Gabriel Carlson och år 1898 blef hon änka. Hon ägde ett barn, en dotter.

Kort efter det Tekla Carlson begärt tjänstledighet från seminarieundervisningen — det var år 1906 — drabbades hon af en svår sjukdom. Det var den, som den 12 aug. 1908 ändade hennes lif. Dagen därpå skulle hon ha fyllt 60 år, och elever och kamrater, som trodde, att de ännu någon tid skulle få behålla henne i lifvet, hade gladt sig åt att på den dagen få säga henne ett innerligt tack för allt hvad hon varit för dem.

Med henne gick en varmhjärtad, solig och ovanligt älskad personlighet ur tiden.

H. C.

En interview.

»Nu ha vi en skottska här, som vill träffa några af de svenska rösträttskvinnorna», var det budskap, som en af de ledande inom rösträttsrörelsen sände mig häromdagen. Så långt har i själfva verket saken avancerat och så starkt är intresset för den kvinnliga rösträtten, att kvinnor af olika nationaliteter, som under andra förhållanden aldrig skulle tänkt på att söka hvarandra — äfven då möjlighet därtill finnes — nu som en själfklar sak skaffa sig tillfälle att träffas i den säkra förvissning, att gemensamma intressen skola skänka parterna utbyte af samvaron.

En öfverenskommelse pr telefon. »Har ni tid i dag». Hvar? Låt oss träffas på Dagnys redaktionslokal. Och på utsatt tid i Dagnys lilla redaktionsrum har jag den skottska meningsfränden miss Ray Fyfe och hennes svenska väninna placerade framför mig. En hel mängd små broschyrer visas mig. Ah, se där en af manligt ursprung! Finns det möjlighet att leta upp några nya argument i ämnet. Kanske icke, men de gamla kunna framställas mer eller mindre originellt. Mr Robert F. Cholmely, M. A. går mycket metodiskt och ordentligt till väga, och klassificerar motståndarnas teorier i: I, historiska, II, teoretiska och III, praktiska argument. Afdelning II sönderfaller i »in-kompetensargumentet» och »Hausfrauargumentet» (obs. den *tyska* termen). Jag behöfver väl icke säga, att söndersmulningen af motskålen är grundlig. — Framför mig på bordet ligger ett vackert sidenskärp i hvitt, violett och grönt, den engelska rösträttsrörelsens färger,

med orden Votes for women. Miss Fyfe hade burit skärpet i den allenastående demonstrationen i London den 21 juni d. å., då kvinnor i tusenden och åter tusenden från alla delar af England i sju processioner tågade genom gatorna till Hyde Park, där tal höllos från 20 olika platformer. Effekten var storartad, säger miss Fyfe, och hon blir varm när hon talar om den uppoffringsförmåga utan gräns, som de mycket förtalade suffragetterna ådagalägga. Huru många af dem ha nu varit i fängelse? Nära 300. »Och är det icke oerhördt, att vi icke ha kvinnliga fängelseinspektörer», säger miss Fyfe. — Jag tänker på ett land, där det icke ens finnas kvinnliga fabriksinspektörer. — »Den fördelen är det då», fortsätter miss Fyfe, »att kvinnorna under sin fängelsejour få veta af en mängd missförhållanden, som de annars ej skulle känna till.» Och hon berättar om en af suffragetterna, som blef sjuk under sin fängelsetid och förd på sjukhusafdelningen, där hon sammanträffade med två barnamörderskor, den ena väntande på sin dom, den andra dömd att hängas, huru kvinnan, hvars brott var att begära rösträtt, kände sig inför de kvinnor, hvars brott representerade lifvets största kval och en af samhällslifvets mörkaste punkter. Det visar sig ju, att fängeslifvet mera sällan uppfostrar brottslingen för samhället. I sanning, rösträttsbrottslingen måste utgå ur fängelset mindre än någonsin lämpad för det nuvarande samhället. Vidare får jag höra talas om en ganska egendomlig sympatyttring för den radikala engelska

rösträttsrörelsen, att söndag efter söndag hölls i en af Londons kyrkor förböner för en af de fängslade suffragetterna. »Många af kyrkans män äro för oss» säger miss Fyfe. Mellan den 16 och 31 juli ha möten hållits hvar sjunde dag på olika platser, ofta flera möten om dagen. Miss Fyfes vänliga tanke att i en »cottage», som hon håller på att inreda åt sig, bereda en tillflyktsort åt uttröttade suffragister är onekligen mycket lämplig och tilltalande. Men det är icke blott tid och krafter och personliga bekvämligheter, som offras i striden! Hvilka penningsummor förbrukas icke. Nu håller man på att bilda en fond på 20,000 £ (360,000 kr.), 15,800 £ äro redan samlade. Vore det icke tid

för Englands fredsvänner att inskrida! En institution för *nationell* fred och skiljedom borde bildas och dess första uppgift bli att stifta fred mellan mr Asquith och de engelska rösträttskvinnorna!

Det intressanta samtalet är slut. Jag följer mina gäster till dörren, inom mig önskande, att de, som i ord och bild måla ut de engelska suffragetterna som en sorts furier, finge träffa miss Fyfe och höra, äfven de, huru en kvinna, hvars hela väsende är prägladt af det »refinement», som tillhör en lady af anglosachsisk ras som hennes speciella arfvedel, ställer sig helt solidarisk med suffragetterna och deras sträfvanden.

A. K.

ÄR NI EN VÄN AF DAGNY och önskar framgång åt densamma, gör då hvad Ni kan för en ökad spridning genom att uppmana vänner och bekanta att prenumerera. Betänk att en tidnings spridning utgör den ekonomiska grundvalen för dess existens.

På moderat valmöte i Östhammar.

Det är på Stockholms länsförbunds vägnar jag är ute och försöker göra litet nytta i de på grund af dåliga kommunikationer för upptagna människor rätt svårtillgängliga städerna Östhammar och Öregrund. Efter nära 15 timmars båtresa på sträckan Stockholm—Östhammar välkomnades jag af rösträttsföreningens ordförande i Östhammar, bankkamreraren och bankkassören fru Hildegard Deland samt centralstyrelsemedlemmen fru Lotten Törnqvist.

Jag fick veta att det skulle bli moderat valmöte just den dagen, då jag skulle hålla mitt föredrag. Det var således att först infinna sig på valmötet för att höra huruvida riksdagsman Sandqvist för norra Roslagens valkrets kunde ha något uttalande om vår rösträtt. I riksdagen har han ej låtit höra sig i frågan på något sätt.

Emellertid berörde han glädjande nog, frågan med några ord: »att den var af vikt och får ej skjutas å sido, sedan behöfliga åtgärder af regeringen blifvit vidtagna.»

Tyvärre ville ingen af rösträttskvinnorna i Östhammar begära ordet, sedan det af ordföranden, kyrkoherde Wendblad i Harg, förklarats fritt; säkert hade de kunnat det mycket bra, men den kvinnliga allt för samvetsgranna kritiken af dem själfva beröfvar nog valmännen på många orter nyttan af att få höra uttalanden af ortens egna kvinnor.

Undertecknad, främling, måste därför upp. Och det är allt erkännande värdt åt de svenska valmännen, att de så beredvilligt i dessa dagar, på ett par undantag när, låta kvinnorna få ordet, fastän de ej äro valmän, och äfven ehuru de ej tillhöra valkretsarna.

Hufvudsumman i »min vädjan till riksdagsman» var, att vi kvinnor vänta af andra kammaren att åtminstone där få majoritet för vår rösträtt och valbarhet redan under ingående valperiod, och helst i början af densamma, *äfven om regeringen ej skulle framlägga proposition*, ehuru »utredningen» kan sägas vara gjord i och med den statistik, som föreligger färdig från statistiska centralbyrån.

Kvinnorna kunna ändock ej nu få gå till val förr än 1914, vi få således ändock rösträtt långt efter kvinnorna i Finland och i Norge.

Med anledning af detta uttalande framhöll riksdagsman Sandqvist ännu en gång frågans vikt men talade också om tålmod. Ordföranden, kyrkoherde Wendblad, hade ej hört talas om att norska kvinnorna fått rösträtt, hvarför han undrade, om de verkligen fått det. — Det var en glädje att få meddela, att redan innan norska kvinnorna ännu hunnit gå till val efter den rösträtt med kommunalstreck de fingo för ett år sedan, så framlägger nu norska regeringen i dessa dagar proposition om allmän rösträtt för kvinnor.

Direkt från valmötet var det att gå till föredraget, hvilket var ganska talrikt besökt och bland annat af pastor H. Strömberg i Östhammar, eventuell riksdagsmannakandidat och hitintills ej säker för vår sak — snarare i opposition.

I eftermiddag skall jag tala i Öregrund, där de ha en förening med många medlemmar under den energiska folkskollärarynnan Alma Nilssons ledning. Kanske det är så lyckligt, att där också är valmöte.

Östhammar d. 24 aug.

ANNA LINDHAGEN.

Pengar till rösträttsarbetet.

Att sådana behövas, är en erfarenhet, som hvarje arbetande rösträttskvinna gjort, och »huru skaffa dem?» är en fråga, som brytt mer än en kvinnohjärna. Insamlingar och försakelsedagar äro utmärkta, men kunna ej upprepas för ofta. Våra svenska medsystrar, de som mycket hafva, hålla sig ännu i de flesta fall på afstånd från själfva arbetet, och de andra — äro de än så upptända af ifver för saken — hämmas ofta af gåfvans obetydlighet från att låta den komma vidare.

F. K. P. R. i Göteborg har nu enat sig om en utväg, som i någon mån skulle kunna lätta bekymren och tillförsäkra föreningskassan hvarje skärf, som af medlem kan undvaras. Den har nämligen låtit förfärdiga små prydliga *sparbössor*, försedda med afbildning af internationella rösträttsmärket samt inskriptionen: Föreningen för kvinnans politiska rösträtt. Dessa bössor hafva tillverkats i ett större antal i den fasta förhoppning, att hvarje F. K. P. R. måtte känna sig manad att åt sina medlemmar rekvirera sådana. Rekvisitioner ställas till Göteborgsföreningens sekreterare fröken Hildur Öijer, Göteborg, och bössorna lämnas till inköpspriset: 25 öre pr styck; erforderliga hänslås anskaffas af föreningarna själfva.

Anledningar att »offra» saknas aldrig, ty utom rent personliga glädjeämnen ha vi gemensamma sådana.

Vid hvarje litet fjät vår sak går framåt, en förening bildas, förståelse vinnes eller motstånd försvinner, går en slant i bössan. Men den kan äfven komma dit af mindre glad anledning: när vi t. ex. erfara att ordet rättvisa har lägre värdesättning, när det gäller kvinna än när det gäller man, då böra vi känna behof af att offra något åt vår rösträttsrörelse, för att genom dess slutliga lösning må bringas ljus i det mörker, som sekelgamla fördomar skapat.

*

Här några exempel på då det »offrats» i redan utlämnade sparbössor:

Glädjen öfver att en af våra motståndare afsagt sig sitt mandat i riksdagen; arbetarekonfliktens fredliga lösning; oväntad återbetalning af en skuld; särskildt vackert examensbetyg; kvinnliga rösträttsfrågans vänliga omnämnande i pressen; lillans första tand; förtrytelsen öfver ett uttalande i Stockholms stadsfullmäktige i anledning af kamrerarebefattningens i hälsovårdsnämndens tillsättande; läsningen af en fängelsejournal, där brott mot barn förekom.

Höstens riksdagsmannaval, där de kandidater, som upptagit kvinnans politiska rösträtt på sitt program, gå igenom, kunna ju bli en välkommen anledning för föreningsmedlemmar att fylla sina bössor.

HILDUR ÖIJER.

Notiser.

En lärokurs för arbetstugeföreståndarinnor kommer att gifvas i Adolf Fredriks arbetsstuga i Stockholm för de nya arbetsstugors räkning, som denna höst anordnas i flera af landsortens städer, äfvensom för lärarinnor i Stockholms arbetsstugor, hvilka före den 1 sept. af sina styrelser blifvit skriftligen anmälda hos föreståndarinnan fröken Mathilda Lindström, nr 46 Norra Badstugatan.

Småskolelärarinneseminariernas reformering. De i sommarkurserna i Lund deltagande småskolelärarinnorna hafva samlats för öfverläggning i fråga om småskolelärarinneseminariernas reformering. Frågan inleddes af seminariektorn K. Rudvall, Eksjö, som framlade och motiverade sitt från Allmänna sv. folkskolläraremötet i Gäfle kända förslag, däri han bland annat yrkar, att staten äfven skulle öfvertaga småskolelärarinneseminarierna. Efter tre timmars debatt beslöt mötet att ansluta sig till Allmänna svenska folkskolläraremötets i Gäfle uttalande i frågan.

Å ett politiskt möte i Kragensnäs, besökt af omkring 500 personer, höll fröken Signe Wollter från Trollhättan föredrag om kvinnans politiska rösträtt. Den af valmännen i Norrvikens domsaga uppställda kandidaten, kapten Crafoord, förklarade sig vara »icke motståndare till kvinnans rösträtt».

Från valmötena. Ingeniör James Gibson yttrade i sitt programtal å det frisinnade valmötet för Säfvedal:

»Redan nu kan sägas, att rösträtten och äfven valbarheten bör utsträckas till kvinnorna. Om Sverige skall bli ett hem för allt Sveriges folk, så behöfver det att äfven kvinnorna komma med. Högers önskan om en utredning i detta stycke är som alla dess utredningar en broms på utvecklingen.»

På ett af omkring 100 personer besökt möte å Grand Hotel i Lund uppsattes som kandidat för Bara härad agronomen Nils Hansson i Framnäs, hvilken uttalade sin sympati för sträfvandena för kvinnans politiska rösträtt.

Å politiskt möte i Lerum redogjorde den föreslagne högerkandidaten, landstingsmannen Svante Andreasson i Hällnäs, för sin politiska ställning. InterPELLERAD af kyrkoherde Magni i nykterhets- och kvinnofrågan, förklarade herr A., att han ej för närvarande kunde vara med om förbudslagstiftning samt att han vore motståndare till politisk rösträtt åt kvinnor.

Ett förberedande valmöte, anordnad af Frisinnade landsföreningen, hölls söndagen den 23 aug. å Lidingön. Kretsens förutvarande riksdagsman i Andra kammaren, direktör E. Beckman, Djursholm, höll då ett klart anförande om sin ställning till de olika punkterna å föreningsprogram. Vid frågan om politisk rösträtt och valbarhet äfven för kvinnan, uttalade dir. Beckman som sin bestämda åsikt, att *kvinnan bör få rösträtt, och detta inte endast på rättvisans grund utan också därför, att staten inom många områden verkligen behöfver hennes hjälp.*

Efter det dir. Beckman besvarat några af valmännen framställda frågor, uppsattes han enhälligt till mötets kandidat. Vid mötet voro många kvinnor närvarande.

"HEMTREFNAD"

PRAKTISK TIDNING FÖR KVINNAN.

Utgifven af Fredrika-Bremer-Förbundet.

10:de årgången.

Utkommer hvarje vecka — under sommarmånaderna hvarannan vecka — med 40 nummer om året. Tidningen vill fortfarande till billigt pris förse de svenska hemmen med en nyttig och roande läsning och kommer att innehålla korta religiösa uppsatser, berättelser, lefnadsteckningar, verser, praktiska råd och uppsatser samt följetongsafdelning.

All prenumeration sker å posten.

Pris per år 1: 35, inberäknadt postarvode.

Stöd "HEMTREFNAD" genom prenumeration!

Vejbystrands Sjukhem
vid Skelderviken

(Barkåkra station, Väst kustbanan) för ben- och körteltuberkulos, rachitis och allm. svaghet, mot-tager barn och vuxna, dagavgift 4—6,50 kr. Öppet året om, central uppvärmning, härligt läge i barrskog vid hafvet. Läkare: Dr Ernst Lindahl vid Kronpr. Victorias Kustsanatorium, Barkåkra.

Extra fina

Dörrskyltar, Stämplor
och Sigill

erhållas alltid billigast från

GUSTAV HÅKANSSON

Stockholm. Box 173.

Mästersamuelsgatan 54.

Till Föräldrar Sverige rundt!

Folkskolans Barntidning utgår i år i sin sjutonde årgång. Kanske ha ni likväl ännu ej försökt den för era barn! Gör det då under detta år, och ni ska få se, huru roligt era barn få af sin tidning hela året, och med hvilket intresse de skola läsa den.

Af innehållet 1908 må särskildt nämnas: följetongen *Hjälten bland hjältar* eller *Charles Gordons lif och stordåd*, skildrade af MARIE-LOUISE GAGNER, med omkring fyrtio illustr. af Edv. Berggren; *Våra konstskatter i Nationalmuseum* af CARL G. LAURIN samt *Biografier af svenska förf.* af MARIE-LOUISE GAGNER.

Dessutom en mängd sagor och berättelser af våra på området bästa förf., allt rikt illustrerad.

Folkskolans Barntidning erkännes enstämmigt som »Sveriges obestriddt främsta, finaste och bäst redigerade barntidning».

Folkskolans Barntidning utkommer en gång i veckan med 36 nummer om året. Erhålles å alla postanstalter och kostar endast 1: 65 för helt och 90 öre för halft år. Stor prisnedsättning för skolor.

Folkskolans Barntidning utgifves och redigeras af

Stina Quint.

FRÅGOR OCH SVAR.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{1}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$ och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsavgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men alltid minst 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder alla beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (ej anorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär postens kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.

Kvinnliga juridiska byrån

Vallingatan 12.

A. T. 183 36.

Boutredningar, Inkasseringar, Förlikningar, Rättegångar, Egendomsförsäljningar, Affärsöfverlätelser, Legala handlingars uppsättande, Juridiska uppdrag af alla slag. Kontorstid kl. $\frac{1}{2}$ 10—4.

TAPETER!

Modernaste och rikhaltigaste lager.

EDBLAD & SANDBERG.

Riks. 9616. Sturuplan. Allm. 9198.

Egnahemssparbanken.

Kontor: Vasagatan 38.

Begagna denna sparbank för insättning å sparbanksräkning. Kan användas äfven för hushållsräkning. Intill 500 kr. kunna i regel utfås utan uppsägning.

Öppen half 10 f. m.—7 e. m.
Allm. tel. 917. Rikstel. 73.
Inlåningsränta f. n. $5\frac{1}{2}$ proc.

Kemisk Tvätt.

A.-B. Nya Blå Hand,

— Stockholm. —

Kvinnliga
arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom
Fredrika-Bremer-För-
bundets byrå,
54 Drottninggatan.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7/10 öre pr mm.)

UNG, ANSPRÅKSLÖS FLICKA önskar plats i familj på landet att läsa med mindre barn eller vara frun behjälplig med i hemmet föref. göromål. Någon lön önskvärd. Svar till »a 1908», Eksund, p. r.

UNG MUSIK. SMÅSKOLELÄRARINNA från godt hem på landet söker plats mot fritt vivre i bättre familj i Stockholm eller dess närhet i medio af sept. eller 1 okt. för att om så önskas undervisa barn i småskolans ämnen. Är för öfrigt villig vara husmoder behjälplig med hemmets skötsel. Vana vid husliga sysslor. Kunnig i sömnad. Pretentioner: Eget rum och ett vänligt bemötande. Svar afvaktas intill den 1 sept. till »Värmländska», Svenska Dagbladets annonsbyrå, f. v. b.

EXAM. sjukgymnast önskar för vistande i Stockholm plats i god familj mot fritt vivre. Flerårig praktik såväl enskild som vid badort. Goda betyg och rekom. Svar före d. 19 aug. till »Ex. sjukgymnast», Allm. Tidningskontoret f. v. b.

EN 19-ÅRIG ELEMENTARSKOLEBILDAD FLICKA af god familj med håg och anlag för hushållsgöromål, önskar plats i godt hem på landet för att deltaga i förekommande hushållssysslor. Någon lön önskvärd. Svar inom 14 dagar till D. W., Ödeborg.

PLATS I HEM. En medelålders, hushålls- och för hemmet i öfrigt duglig kvinna söker plats för ena eller andra arbetsuppgiften i större eller mindre hem, helst med själfständig verksamhet i ett mindre hem. Närmare genom direktör **P. J. Rösiö**, Hagaberg, Jönköping.

EN bättre flicka med goda rekommendationer önskar plats i familj eller att förestå ett mindre hem. Är musikalisk samt kunnig i enklare matlagning, bakning, sömnad och finare handarbeten. Svar emotes tack samt till »21 år», Hör p. r.

LÄRARINNA, undervisningsvan, som genomgått 8-klassigt läroverk och sedan studerat språk i utlandet, önskar plats i familj. Upplysningar och betyg lämnas, om svar, märkt »A. L.», insändes till denna tidnings kontor, 9 Vasagatan.

UNG, bildad värmländska önskar till hösten plats såsom hjälp och sällskap i bättre familj i Stockholm eller dess närhet. Svar till »Box 3», Munkfors.

LEDIGA PLATSER.

I enkelt hem på landet sökes undervisningsvan lärarinna. Sv. till »M. L.», Varberg, p. r.

VID MINDRE FOLKSKOLA (fast) i Holmsjön af *Ljusnarsberg*, Örebro län, är lärarinneplats ledig att *genast* sökas. Skolan belägen cirka 12 kilometer från Kopparbergs köping och Ljusnarsbergs kyrka. Barnantalet ringa. Begynnelselön 500 kr.

Skolrådet.

LÄRARINNEBEFÄTTNINGEN vid fasta småskolan i Danneberg i Ringamåla församling af Blekinge län kungöres härmed ledig. Lön enligt lag. Flickslöjd anordnad. Tillträde sker 1 jan. 1909, och ansökningar inlämnas till skolrådets ordf. adr.: Ringamåla före den 15 nästk. okt.

Skolrådet.

LÄRARINNA, som med goda betyg genomgått folkskoleseminarium, erhåller i början af sept. plats hos direktör vid bruk i melarsta Sverige för att läsa med tre gossar i ålder 7 och 8 år. Ansökan, jämte betygsskrifter, uppgift om referenser, ålder, föreg. verksamhet och lönepretentioner, samt helst med bifogandet af fotografi, som returneras, sändas, märkt »Direktör 3», under adress: S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

EN SMÅSKOLLÄRARINNA önskas i familj till den 1 sept. för att läsa med 3 gossar, 7 år, i två läslag. Ansökan med betyg, rekommendationer, uppgift om löneanspråk samt fotografi insändes till fru E. Dahlström, Fagersta.

Å HERRGÅRD I VÄSTERGÖTLAND får undervisningsvan, musikalisk lärarinna god plats. Eleverna två flickor, 12 och 8 år. Svar med bet., lönepret., uppgift om ålder samt foto. Sändes under märke »Lärarinna», Sv. Telegrambyrå, Stockholm.

LÄRARINNA af god familj. Till följe giftermål sökes till 1:sta sept. eller nyåret en musik., undervisningsvan lärarinna till herregård i södra Halland. att undervisa 3 flickor, 10 och 6 år, i vanliga skolämnen, språk, musik, handarb. och gymnastik. Lön 400 kr. Svar med upplysn. och foto. till »A. M.», Skottorp st.

LÄRARINNA, van vid undervisning i vanliga skolämnen med språk, önskas i hem på landet för två flickor (9—11 år). Svar med betyg, friskbetyg och uppgift å lönepretentioner till d:r D. Andersson, Töcksfors.

LÄRARINNA, elementarbildad, musikalisk och anspråkslös, önskas i sept. för en flicka om 10 år och en gosse, nybörjare. Betyg och lönepret. insändas till bruksförvaltare Brissman, Mullsjö.

LÄRARINNA. För en musikalisk och undervisningsvan lärarinna finnes plats den 1 sept. att undervisa 4 barn i 1:sta, 3:dje och 4:de klass. Svar med löneanspråk och rekom. till »L.», Hjelmedal.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett sina värdepapper och skötseln af sina äfärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktilighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning (*Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4*),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlotningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om in-teckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att in-teckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositiöns värde, dock ej under två kronor.

.: Kristinehamns Praktiska Skola .:

Sveriges största och mest mångsidiga praktiska läroanstalt börjar i höst sitt **31:a** läsår med följande **Fackafdelningar:**

Allmänna afdelningen, afsedd för allmänbildning.

Allmänna Handelsafdelningen, valfria ämnen. **Högre Handelsafdelningen** (obligatoriska ämnen) med afslutade kurser.

Rit- och Byggnadsafdelningen: 1. Maskinafdelning. 2. Byggnadsafdelning. 3. Högre byggnadsafdelning (obligatorisk kurs med slutpröfning).

Förberedande afdelning: 1. Till statens landbruksinstitut. 2. Bergskolans högre afd. 3. Tekniska skolor. 4. Realskoleexamen.

Hufvudkurser börja 1 aug., 1 okt., 1 nov. och 9 jan. Prospekt mot dubbelt porto. Bref adresseras endast till: **Praktiska Skolan, Kristinehamn.**

Rikstelefon 115. — OBS! Ny, tidsenlig lokal med härligt läge.

CARL PEHRSON.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Anna Wallenberg, född von Sydow. »Jag har alla rättigheter jag behöfver.» Af *Frigga Carlberg*. **Studentskorna** och de preussiska universiteten.

Allmän rösträtt åt Norges kvinnor.

Kvinnliga polisassistenter i Norge.

Husmoderskolor.

Skandinaviska boksamlingen uti S:te Geneviève-biblioteket i Paris. Af *G. J—b—k*.

Laura Fitinghoff. Af *Ellen Kleman*.

Tekla Carlson, född Strömbäck. Af *H. C*.

En interview. Af *A. K*.

På moderat valmöte i Östhammar. Af *Anna Lindhagen*.

Pengar till rösträttsarbetet. Af *Hildur Öijer*.

Notiser.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tidningstaxa n:r 5) eller bokhandel.